

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IEȘIE ÎN FIECARE ȚI.

Pe unu an 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și străinătate:

Pe an 40 fr., pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

ANULŪ L.

SĚ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNȚIURILE:

Oseriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisori nefranate nu se primesc. — Manuscrisuri nu se retrămit.

Nr. 106.

Joi, 14 (26) Maiu.

1887.

Din cauza S-tei serbători de mâne ȝiarulŭ nu va apăre până Vineri sĕra.

Brașovŭ, 13 Maiu 1887.

Lăsândŭ la o parte pentru momentŭ polemia nemulțămitoare și nefructiferă cu ȝiarele unguresci, cari și-au alesŭ ca scopŭ și ca deosebită chiămare de a defăima și batjocuri necurmatŭ totŭ ce e românescŭ în aceste țĕri, vomŭ sĕ ne ocupămŭ astăđi cu rezultatele muncii năstre pe tĕrĕmulŭ instrucțiunii populare.

In ȝilele acestea s'au începutŭ esamenele anuale la școlele năstre populare confesionale. Unŭ raportŭ, ce-lŭ primimŭ din Sĕlagiu despre esamenulŭ ce s'a ținutŭ în protopopiatulŭ Șamșodului cu elevii școlei române din Supurulŭ de susŭ, ne dă o iconă forte încuragiatăre și îmbucuratăre despre zelulŭ și sĕrguința, cu care preoții și învățătorii năstri, pĕtrunși de chemarea lorŭ, muncescŭ în brazda culturii năstre naționale. Asemenea primimŭ unŭ raportŭ despre rezultatulŭ esamenului la școla din Clușiu-Mănăsturŭ, pe care-lŭ vomŭ publica în numărulŭ viitorŭ. Acesta încă ne dovedesce că pe tĕrĕmulŭ instrucțiunii năstre populare facemŭ progrese sigure, cu tôte neajunsurile cele mari cu cari avemŭ sĕ ne luptămŭ și cu tôte pedecile ce ni se punŭ în cale din partea celorŭ dela putere.

Este o idee fericită ce au avutŭ Românii din Sĕlagiu de a delega din sĕnulŭ comitetului despărțĕmentului Asociațiunii transilvane de acolo câte unŭ membru, cu însărcinarea de a asista la esamenele școlelorŭ năstre populare, încuragândŭ astfelŭ nobilele și binefăcătorele stăruințe ale conducătorilor școlei și ale corpului învățătorescŭ, însuflețindŭ poporulŭ pentru idea înfloririi și înaintărei școlelorŭ românesce și îndemnându-lŭ a și da copii la școlă și a aduce jertfe pentru promovarea culturii neamului românescŭ. Este cu atâtŭ mai nimeritŭ modulŭ acesta de procedere, cu câtŭ șcimŭ, că în multe părți suntŭ trimiși notarii unguresci la școlele năstre populare, ca sĕ controleze progresulŭ făcutŭ în limba ungurĕscă, și chiar și agenți de-ai Kulturregyleturilorŭ au cutezatŭ în mai multe rĕnduri a merge la esamenele românesce, vĕrându-și nasulŭ acolo unde nu le ferbe óla.

Bieții năstri învățători, neputĕndu-se orienta curĕndŭ în asemeni casuri, nu șciu ce atitudine sĕ ia față cu acești îndrășneți controlori fără dreptŭ de controlŭ, și din cauza acesta se nascŭ de multe-orŭ cele mai mari inconveniente. De aceea este bine și folositorŭ ca, pe lângă conducătorii școlei, sĕ mai asiste și câte unŭ bărbatŭ luminatŭ din centrulŭ comitatului, care sĕ stea alătura cu preotulŭ și cu învățătorulŭ, și sĕ nu lase ca agenții nechematei sĕ se amestece în mersulŭ instrucțiunii școlare. Ei cu ștatulŭ lorŭ frătescŭ potŭ sĕ lumineze pe învățători, că școpulŭ instrucțiunii năstre populare nu este învățarea limbei unguresce, ci în genere înaintarea în cultură a copiilorŭ, care nu se pōte ajunge fără cea mai căldurosă îmbrățișare a limbei materne.

Este forte laudabilă mai departe interesarea publicului românŭ inteligentŭ din Sĕlagiu pentru progresulŭ școlarilorŭ. Au fostŭ de față la esamenulŭ din Supurulŭ de susŭ toți fruntașii din locŭ și din giurŭ, ceea ce a servitŭ spre mare încurajare învățătorului, copiilorŭ și părinților acestora, mai alesŭ că cei mai mulți dintre dĕnșii au datŭ și premii celorŭ mai diligenți dintre școlari.

Nu putemŭ decâtŭ sĕ lăudămŭ inițiativa fruntașilorŭ români din Sĕlagiu și sĕ dorimŭ, ca toți fruntașii din tôte părțile sĕ pășĕscă în urmele lorŭ și sĕ încurageze prin preșența lorŭ la esamenulŭ și prin împărțirea de premii, învățămĕntulŭ nostru popularŭ.

Numai atunci, când fiecare dintre Românii cu carte și cu trecere se vorŭ interesa seriosŭ și cu tōtă inima de mersulŭ învățămĕntului nostru și de dezvoltarea școlelorŭ năstre; când învățătorii năstri harnici și diligenți se vorŭ convinge, că munca și stăruințele lorŭ suntŭ pe deplinŭ aprețiate și sprijinite de cătră bărbaii luminați ai poporului; când în fine poporulŭ nostru se va convinge din exemplele ce i le vomŭ da și din rezultatele ce i le vomŭ arăta prin o comună și însuflețită lucrare pe tĕrĕmulŭ școlarŭ, că celŭ mai de frunte interesŭ alŭ lui este școla românescă: atunci putemŭ fi siguri, că tōte năpastele și suferințele vorŭ trece peste capetele năstre fără sĕ lase cea mai mică urmă.

Pressa austro-ungară

și rĕspunsulŭ d-lui Tisza în cestiunea ocupărei Bosniei și Erțegovinei.

ȝiarele din Viena suntŭ unanime spre a declara, că rĕspunsulŭ d-lui Tisza confirmă espunerea făcută de „Gazeta Germaniei de Nord“, că adecă între Austro-Ungaria și între Rusia s'a stabilitŭ, înainte de rĕșboiulŭ ruso-turcŭ, o înțelegere

„Deutsche Zeitung“ gășește, că rĕspunsulŭ e anti-rusŭ, căci d. Tisza trebuia sĕ se spele de imputarea, că guvernulŭ austro-ungarŭ a datŭ concursulŭ sĕu unei desmembrări a Turciei. Pōte, adauge ȝiarulŭ vienezŭ, cei dela Petersburgŭ vorŭ ridica acum vĕlulŭ ce acopere istoria secretă a Europei orientale.

„Fremdenblatt“, organulŭ ministerului afacerilorŭ străine, vorbindŭ despre interpelarea d lui Iranyi și de rĕspunsulŭ contelui Tisza, relevăză faptulŭ, că monarhia nu urmăresce o politică de compensațiune în peninsula balcanică. Ocupațiunea Bosniei și Herțegovinei nu cauzează nici unŭ prejudiciu relațiilorŭ între Rusia și Bulgaria. Pressa oficiōsă ȝice că istoria preliminarilorŭ ocupațiunii demonstră, că Rusia nu pōte urmări planurile ei în Orientŭ decâtŭ numai pe basa unei înțelegeri cu Austro-Ungaria; alt-felŭ nici nu se pōte. Austro-Ungaria reprezintă idea dezvoltării independente a popórelorŭ balcanice și acesta nu de egoismŭ ci de o convingere deplină, că ori-ce altă politică ar amenința chiar interesele monarhiei.

„Neue Freie Presse“ ȝice, că prin rĕspunsulŭ sĕu d Tisza confirmă faptele ce voia sĕ le acopere. Austria n'a impeditatŭ pe Rusia de a combate Turcia și Rusia la rĕndulŭ ei n'a impeditatŭ pe Austria de a ocupa cele douĕ provincii turcesce. Ocupațiunea a fostŭ chiar dela începutŭ ȝinta politiceii contelui Andrassy.

„Nemzet“ ȝice că Tisza n'a desmințitŭ pe nimenea, ci a spusŭ adevĕrulŭ. O invoieală pentru împărțirea Turciei n'a fostŭ, nici pentru ocuparea Bosniei și Erțegovinei, căci dĕcă ar fi existatŭ, nu s'ar fi pututŭ opune Austro-Ungaria tractatului dela San-Stefano și n'ar fi fostŭ de lipsă sĕ propună Anglia la congresŭ ocuparea celorŭ douĕ provincii.

„Budapesti Hirlap“ ȝice că rezultatulŭ e: Austro-Ungaria e în profitŭ, pe când Rusia cea învingĕtore a seceratŭ nesuccese. Prin complicațiuni însă, pricinuite de rĕșboiulŭ pressei, numai monarhia năstră ar putĕ perde. Dĕr în acestă campaniă a ȝiarelorŭ, provocată de mări distinsĕ, bărbaii năstri de ștatŭ s'au purtatŭ înțelepțesce și cu moderațiune, atitudine ce s'a decisŭ și prin rĕspunsulŭ d-lui Tisza.

„Pesti Hirlap“ istoriscesce sceneria esteriōră în timpulŭ vorbirei ministrului președiate: „In liniște adĕncă, cu mare atențiune s'a ascultatŭ importanta rostire ce a cetiŭo Tisza în tonŭ liniștitŭ. „Bismarculŭ nostru totŭ e omŭ cu minte — observă Alexandru Kōrōssy, după ce l'a ascultatŭ până la sfârșitŭ — dĕr după elŭ urmĕză apoi îndată generalulŭ nostru (alusiune la ministrulŭ honveđilorŭ, care avea sĕ rĕspunđă în cestiunea limbei maghiare în armată. Red. „Gaz.“) Elŭ ne e multŭ mai prețiosŭ, nu-i așa vere?“ Aceste vorbe au fostŭ adecă îndreptate cătră Tibad. Acesta își scutură capulŭ sĕu celŭ mare șĕcuescŭ (obiceilulŭ lui era de a se opune) și ȝice următorele: „Da, ne e multŭ prețiosŭ, în adevĕrŭ

multŭ prețiosŭ; dĕr multŭ mai prețiosŭ ar fi elŭ Franțesilorŭ, dĕcă și l'arŭ putĕ ei împrumuta dela noi, pentru ca sĕ le procure și lorŭ puțină stabilitate.“

„Neues Pĕster Journal“ ȝice că fiă rea orŭ bună politica ce ne-a dusŭ în Bosnia, fiă că amŭ făcutŭ ocupațiunea în înțelegere cu Rusia ori în contra voinței acesteii puteri, ađi suntemŭ în Bosnia și Erțegovina, suntemŭ și rĕmānemŭ acolo. Ocuparea ar fi însă unŭ pericolŭ pentru noi, dĕcă ne-amŭ îndoi, că dominațiunea năstră în acele provincii e permanentă, și dĕcă n'amŭ fi în stare a ne procura acolo garanțiile morale, că o vomŭ posede definitivŭ.

„Budapester Journal“ ȝice că politica de ocupare a adusŭ rōde bune, esercitămŭ influința în peninsula balcanică, amŭ devenitŭ putere balcanică. Influența rusă în Orientŭ e sfărămată, mititelulŭ Muntenegru e ađi singurulŭ locŭ de refugiu alŭ politiceii rusesce la Balcani; existența Turciei e garantată. Asta-i unŭ mare succesŭ.

„Neues Politische Volksblatt“ ȝice că guvernulŭ și-a făcutŭ datoria când a spusŭ Rusiei, că nu pōte admite nici odată stabilirea unei dominațiuni ștraine la Balcani.

„Politisches Volksblatt“ ȝice, că lucrurile întĕmplate sĕ căutămŭ a le desvolta favorabilŭ intereselorŭ naționale (maghiare). Nu-i vorbă, multe milioane costă armata din provinciile ocupate, dĕr amŭ pusŭ șgurŭ piciorulŭ în peninsula balcanică. Prin acestă negreșitŭ că e neevitabilă lupta uriașă între imperiulŭ ȝarilorŭ și între monarhia năstră. Dĕr ne vomŭ susținĕ în pozițiunea năstră. Avemŭ o bună șabiă pentru apĕrarea imperiuluiŭ nostru. De bună voiă nu vomŭ eși din Bosnia, și ca sĕ ne silĕscă a ne retrage, n'are Rusia nici putere, nici curagiu.

„Pesti Naplo“ ȝice că Tisza n'a spusŭ adevĕrulŭ. Și cum era sĕ îndrășnescă a contesta cele ȝise de „Nordd. Allg. Ztg.“? Atunci s'ar fi măriatŭ Bismarck și cu actele pe mĕșă ar fi datŭ pe față întregă istoria mardară. Tisza vorbesce de rezultate ce sĕ și justifice politica. Cum așa? Nu cumva s'a rezolvatŭ cestiunea orientală? Nu cumva e folositore Bosnia pentru Ungaria? Suntemŭ asigurați acolo contra unorŭ nouĕ revolte? Nu cumva Serbia și Muntenegru nu vorŭ fi niciodată inimicii năstri? Ori dōră e meritulŭ nostru și nu greșĕla Rusiei, că ȝarulŭ a perditŭ Bulgaria? Nu! Pericolulŭ orientaliș esistă în aceeași mĕșură ca și mai nainte. Și noi ne irarmămŭ contra lui cu cea mai mare opintire. Resultatulŭ politiceii năstre orientale nu e altalŭ decâtŭ, că acum amenință pericolulŭ unui rĕșboiu rusŭ.

„Egyetertes“ ȝice, că slabă lumină a aruncatŭ Tisza asupra evenimentelorŭ. Deplină lumină nici n'amŭ așteptatŭ dela elŭ. Diplomația năstră rareori e în pozițiune a se fali cu evenimentele trecute. Școpurile ei suntŭ învălitate de unŭ întunerecŭ chaoticŭ. Rĕspunsulŭ lui Tisza ne amintesce de acrobății, cari oscilĕză puterile prăjinii de ferŭ punĕndŭ pe privitorŭ în uimire; dĕr prăjina e de curată hărtiă. Rĕspunsulŭ nu ne-a făcutŭ mai înțelepți.

„Budapester Tagblatt“ scrie: Dĕcă ministrulŭ accentuează deosebitŭ în vorbirea sa, că ocupațiunea s'a făcutŭ numai la mandatulŭ congresului din Berlinŭ, s'ar putĕ spune și aceea, că înainte de a se fi concipiatŭ articolulŭ 25 alŭ tractatului de Berlinŭ dela 13 Iulie 1878, șteteau echipate la graniță acele trupe, care aveau sĕ ducă civilizațiunea în Orientŭ. Și sĕ șcie, că corpuri de armată nu se potŭ echipa câtŭ ai da din pālmĭ. Dĕr destulŭ. Ministrulŭ mărturiscesce însuși, că s'au făcutŭ tractări cu Rusia, cu care ocașiune s'a ventilatŭ și cestiunea unei eventuale ocupări a Bosniei și Erțegovinei, și aci e buha. Nu i vorbă, Tisza și-a susținutŭ pozițiunea, dĕr nu va putĕ convinge pe nici unŭ contrarŭ alŭ ocupațiunii despre necesitatea, că Austro-Ungaria trebuie sĕ jertfĕscă în fiăcare anŭ sume mari pentru douĕ provincii, care aparținŭ încă Turciei și în care continuă a esista dreptulŭ de șuveranitate alŭ Sultanului, și care nu potŭ aduce nici unŭ folosŭ monarhiei năstre, ci formĕză pentru ea unŭ isvorŭ de perplexități.

Inundări.

Arieșul s'a revărsat. O parte din comunele Sănmihaiul superior, Sănmihaiul inferior, Agărbiciu și Cristur, precum și câmpul, mai tot, sunt inundate. Mai multe poduri ale căii ferate au fost stricate și comunicațiunea trenului între Ghiriș și Turda este întreruptă. Nu se poate calcula enorma pagubă cauzată în ierbură, sămânță, distrugeră de poduri, case și tot felul de clădiri economice. Multe vite s'au înecat și chiar oameni au căzut prădă acestei furioase revărsări. Pe drumul de țară dela Poiana Arieșului se vedea în 21 c. o căruță întorsă cu roțile în sus, lângă ea un cal mort, întors cu picioarele la del. Căruța era înconjurată de valurile apei și nimenea nu se putea apropia de ea. Cine a fost în căruță și câți au fost, încă nu se știe. De deci de ani nu s'a pomenit de o revărsare așa mare a Arieșului. Guvernul a trimis deocamdată 600 fl. la adresa vice-comitelui respectiv pentru a-i împărți ca ajutor între cei năpăstuiți de apă.

Deodată cu Arieșul s'a revărsat și valea ce trece prin orașul Turda. Revărsarea acesta s'a întâmplat așa de repede, că mulți dintre locuitorii din jurul acestei văi s'au pomenit din somn, în noaptea de 20—21 c. la 2 ore după mezul nopții, cu apa în casă, care creștea atât de repede, încât mulți s'au suit pe acoperișul caselor, așteptându ajutor, care le sosi numai după ce se crepă de ziua. Valea acesta a cauzat pagube foarte mari în comunele Copandă, Turu și în orașul Turda. Numai paguba cauzată prin distrugerea podurilor înălțate de Turda se socotese la 10,000 fl. v. a. De asemenea au făcut apele stricăciuni între Ciucea și Huedin.

Între Valasut și Deșiu comunicațiunea pe calea ferată e întreruptă, fiind stricată linia de apă în mai multe locuri.

În Orăștia s'au revărsat pâraele. Inundarea e atât de mare, cum nu s'și mai aducă aminte oamenii să fi fost. S'au dărâmat 22 case și colibe. Comunicațiunea cu poșta și pe calea ferată sunt întrerupte.

Inundarea în Alba-Iulia și juru.

Alba-Iulia, în 22 Maiu 1887.

Onorată Redacțiune! Nu trecută 2 săptămâni de când se întâmplă pustiirile mai multor comune și orașe prin foc, și eti că un element și mai periculos — apa — devastează sămânță de pe valea Mureșului și a Ampoiului prin un povoiu ne mai pomenit. Nu numai sămânțele der chiar și locuințele oamenilor s'au distrus și eri orașul Alba-Iulia mai preste tot era acoperit de apă venită din Ampoiul, umflat în măsură ne mai pomenită.

În noaptea spre Sămbătă o ploie mare s'a descărcat în ținutul Zlagnei și pe valea Ampoiului mai în jos, așa câtă dimineața pe la 8 ore a sosit unda pre otarul comunei Bărbant, de unde apoi lăsându alvia apei s'a aruncat cu o repeziune mare asupra suburbiului Lipoveni din acest oraș, și de aici mai departe în suburbiul Heiuș, apoi în suburbiul Maier, unde ne avându scurgere, apa s'a dat îndărăt și a pârâns mai până în piața orașului încât pe la 10 ore a. m. trei părți ale orașului erau total inundate.

Délogiarea locuitorilor inundați, cari se suiseră prin podurile caselor a fost cea dintâi lucrare și cu ajutorul dat de cătră c. r. miliția s'au mântuit mulți oameni și multe vite de perire. În toate stradele alergau bărbați cu luntre și plute improvizate și, mulțimită bâr-

băției desvoltate, perderi de viață în oameni și vite nu s'au întâmplat. Iusé graba ajutorului a fost cu atât mai tare recerută, căci în orele de după ameli deja începura a se surpa multe case — peste 50 la număr — cari anumit îngropau cu sine și pe locuitorii nenorociți.

Daunele sunt mari și simțitoare, lovindu în populațiunea rurală română a acestui oraș, care mai eschisiv locuesce aceste trei suburbii ale orașului — și mulți asceaptă ca din cauza umezelii să le cadă casele de locuit.

Aducându-mi aminte de grelele timpuri în cari trăim — nu'm pot închipui ca acești oameni — deși muncitori — se potă a-și repara daunele suferite și a-și restaura locuințele lor — fără de a li se întinde ajutor din toate părțile țerei, căci nu au trecut 12 ani de când era una parte a orașului avu să sufere de un asemenea desastru.

În localitate deja s'au început colecte pentru cei inundați, dér nici pe departe nu va puté să aline neajunsurile acestor nenorociți, din care causă îndrănesc a apela la Onoratele Redacțiuni ale ziarelor române, ca să binevoiescă a deschide liste pentru contribuie de ajutore, provocându publicul românesc cu dare de mână a concurge spre ajutorarea acestei populații, și în altă privință pârâsită și neocrotită.

Contribuirile benevole ce vor intra se vor distribui prin un comitet ales aici în loc.

Nu poté să nu amintesc și de neajunsurile comunei vecine Ciugudul-mureșană, arsă în Ima Maiu a. c. și care cu povoiul sus amintit a suferit și în arele ei.

Vedem cum conlocuitorii noștri de altă neamă adună pe sâma celor nenorociți din sinul lor, de ce se nu facem și noi astfel?...

Ce este mai frumos și mai de laudat — este binefacerea cu cei loviți de nemiloșele elemente și ajutorarea lor pentru a puté să se ridice éra la jo stare socială spre folosul întregii omeniri.

R Patifa.

Lista de subscripțiune,

deschisă de „Gazeta Transilvaniei“ pentru comunele române din Ardelu nenorocite prin incendiu și inundare*).

Redacțiunea „Gazetei Transilvaniei“	10 fl.
D-lu Diamandi I. Manole	200 franci.
„ Tache Stănescu . . .	300 „
„ Mihail G. Stănescu	100 „
„ Dumitru Ionciovici	60 „
„ N. N.	100 „

(Va urma.) Suma 760 franci; 10 fl

D-lu Diamandi I. Manole ne-a adresat, răspundendu la apelul nostru din numărul de eri, următoarea căldurosă scrisore:

Brașov, 25 Maiu st. n.

Domnule Redactor al „Gazetei Transilvaniei!“

Vedendu în ziarul D-vostre de adl căldurosul apel, ce faceți pentru ajutorarea fraților noștri țărani din Transilvania, nenorociți prin incendiu și prin inundare, Vê rog să primiți din parte-mi suma de franci 200, spre alinarea suferințelor acestor nenorociți frați.

*) Observăm, că banii, ce se vor aduna pe această cale, se vor împărți între comunele românești nenorocite în proporția pagubelor suferite de comune și numai la aceia, cari vor fi rămasi prin foc și prin apă cei mai săraci.

Primiți Vê rog și cu această orasiune asigurarea stimei și considerațiunei, ce Vê conservă alu D-vostre amic

Diamandi I. Manole.

Le mulțumim generoșilor contribuitori în numele nenorociților, dorindu ca nobilul lor exemplu să afe imitațiune pretutindenea.

SCIRILE DILEI.

Comuna Coșteiu de lângă Verșeu are încă dela 9 Martie v. două companii de soldați și patru esecutori de dare, fără să fi putut scăpa până adl de ei. Causa e că s'a fost impușcat ziua la ameli din mulțime asupra primarului substitut.

—x—

În comuna Buziași s'a ivit între copii morbul numit morbilu, din care causă s'a închis atât școla de stat cât și cea gr. or. din acea comună.

—x—

În Nr. 93 alu fôiei noastre am comunicat, că ministrul unghresc de instrucțiune a oprit folosirea următoarelor cărți: „Noțiuni de istoria Românilor“ de M. C. Florentin și atlasul geografic „Mapa Europei,“ de C. N. Rîmniceanu, și anume pe cea dintâi pentru „falsificarea datelor istorice,“ pe cea de a doua pentru „necorectităi“ politico-geografice pe charta Ungariei. — Repetăm: tristă misiune culturală în Orient!

—x—

Agiu vamalu s'a stabilit pe luna Iunie cu 26%.

—x—

În comuna Crișpatac, comit. Trei-scaune, e de ocupat postul de magistru poștal dotat cu 120 fl. léfa anuală și 40 fl. cheltuel de cancelaria. Cauțiunea în bani gata e de 100 fl. Petițiunile se trimit în timp de trei săptămâni la direcțiunea poștală din Sibiu.

—x—

D-lu Alexandru Comanab, jude la tribunalul din Clușiu, e numit jude la Tabla r. din Pesta.

—x—

Din Clușiu se telegrafiază, că soțu profesorului de universitate Fabiny a fost scosă mortă din Someș. Nu se știe decă e aci o întâmplare ori o sinucidere.

—x—

Fôia unghrescă „Szekesferhavar és Videke“ istorisese: „Într'un mic oraș unghresc, un judecător nensurat condamă de curându o frumoșică femeie, pentru o mică abatere, la 24 ore arest; judecătorul lăsă pe frumoșă să și facă pedepsa în — propria lui casă.“ — Galant judecător!

—x—

Eri nopte un necunoscutu intră pe ferestră în locuința Anastasiei Galu din Scheiu și i fură mai multe obiecte de valoare și îmbrăcăminte în preț de vr'o 200 fl. Poliția îl caută.

—x—

La preparandia de stat din Cristurul-săcuesc se vor ține esamenele de calificațiune din limba maghiară pentru învățatori în 30 Iunie n. c. În sensul art. XVIII din 1879 toți învățatorii aplicați în funcțiune dela 1872 încôce, precum și aceia cari și-au procurat testimoni de calificațiune între anii 1872—1881 sunt dator a se provede și cu diplomă de calificațiune din limba maghiară, fără de care nu li se concede a funcționa ca învățatori. Învățatorii, cari încă n'au corăspuns acestei dispozițiuni a legii, sunt îndrumați să facă acest esamen, avându ași trimite cererile pentru admitere împreună cu actele

FOILETONU.

Poesii populare

de pe la Mărgău, culese de M. Blaga, inv.

Pe unde umblă doru
Nu poți ara cu plugu,
Cândă acat plugu 'n doru
Trağ boii de se omoră
Pe unde umblă dragostile
Poți ara și cu vacile,
Vacile merg rumeğându
Badea merge fluerându.

Pe din sus de acest sat
Este un lemn de brad uscat
Și în vârful lemnului
Scriu-i dorul mândrului,
Și mai jos, pe crengurele,
Scriu-i dorul mândrei mele
Și mai jos, pe la trupină,
Cânt'o pasere bătrână,
Și mai jos și mai subțire
Mie, ție, despărține.

Cântă, cântă cine cântă,
Cântă puilul cucului
În vârful molidului;
Nime 'n lume nu-l aude,
Numai un ficior de Sărbu

Venindu s'era dela t'ergu
Cu fluera în turcă
Și cu pana 'n comănac*)
Cum-i mândruțu mai dragu.

Frunța verde nu mă crede,
Dér mă crede cea uscată
Că-i mai de mu te măncată.

Ia-mă bade, de țî-su dragă,
Nu căta, că lumea-i largă;
Țî-i lua una urită
Și țî-a pără lumea strimță.

Frunța verde de m'ru acru,
După fălosu m'ergă dracu;
Celu fălosu până se 'ncalță,
Altulu e sătul de cósă,
Până 'ncalță un picioru
Sorele-i la prânșoră,
Până 'ncalță celălaltu
Sorele i la scăpătat.

Bădiculu cu mândre multe
Până umblă pe la tôte,
I-se face miédă nopte,
Când se m'ergă l'ai mai dragă
Nopte trece, ziua-i albă.

*) Comănac=pălăria de paie.

De pe vremea de săpatu
Totu cu minciun m'ai purtat,
Amu-i vremea de culesu
Spune-mi un cuvânt alesu,
De mai urit tu pe mine
Usceti-se péna în clopu
Ca și lemnele pe focu,
De te-am urit eu pe tine
Uscemi-se muruna
Ca érba primăvera,
Ca firu bujorului
În danga isvorului,
Ca frunța curechiului
În postu Săn-Petului.

Drăguțu acestei fete
Nu știu orbu-i, ori nu vede;
Sărută păretele
Gândesce că-su fetele,
Sărută ulciuru 'n cuiu
Gândesce că-i mândra lui.

Am avut nise papuci
Și i-am dat pe bani la Turci
Să-mi cump'ru mălaiu la prunc,
Năframa de după capu
—Pe pipă și pe tăbacu
Ca să nu se ducă 'n satu
C'a veni cu capu spart,
Și să veți necazulu meu
Că m'a face s'lu legu eu,

Și m'a mâna la potică
Să-i cump'ru lécuri de frică;
De aru fi lécurile 'n cinste
La urit nu le-asi aduce.

Trandafir mândru 'n ferestră,
Cum suspină cea nevastă.
Nu suspină că i de vină,
Ci suspină că-i streină:
N'are frați, n'are surori
Numa-o grădină cu flori,
Cresce-ți flori și înflorit
Că mie nu-mi trebuiți
Cresceți flori câtă gardurile,
Să vă bată vânturile
Ca pe mine gândurile.

Frunța verde, frunțuliță,
Ce ne-omă face mândruliță.
Ne-am iubi, nu ne putemă,
Ne-am lăsa, nu ne 'ndurăm;
De luat suntem departe
Ca și Clușiu de Orade.

Eu mă duc mândră 'n cătane
Tu rămăi și spală haine
Da le spală 'n lăcrămele
Și le uscă 'n gărdurile
Și le tremite pe stele.

de lipsă la inspectorul de școlă al comitatului Odêrheiu cel mult până în 10 Iunie n. c.

—x—

Maialul reuniunii pompierei voluntari din *Blășiu* ce era să se facă în 29 Maiu n., din cauza timpului nefavorabil, s'a amânât pe 6 Iunie.

—x—

Școlile române din Făgăraș își vor serba Maialul Sâmbătă în 28 Maiu st. n. a. c. la „Mora de hârtie”. Sêra petrecere închisă, la care prețului: de persoană 60 cr. de familie 1 fl. v. a. Venitul este destinat în favorul ambelor școlă. *Făgărașiu* în 20 Maiu 1887. *Invățătorii*. Ofertele marinimose se primesc cu mulțămî și se vor chita publice.

„*Transilvania*”, foia „Asociațiunii transilvane”, redigată de d-lă *G. Barițu*, apare în Sibiu în câte 2 côle pe lună și costă 3 fl. (9 franci) pe an pentru nemembri. Nr. 9—10 dela 1—15 Maiu conține: Reuniunea femeilor române din Sibiu. Necrologul lui M. Michăescu Academia română (Raportul d-lui secretar D. A. Sturza). Pericope din opul: *Luptele Românilor* în războiul din 1877 de T. C. Văcărescu. *Higiena pîrului*. Procese verbale ale comitetului Asociațiunii, luate în ședințele dela 8 și 11 Aprilie. *Imn și Odă*, dedicate P. S. S. I. Popazu, de Z. Boiu jun. (musica de G. Dima). Școlă superioară de fete din Sibiu (colecte).

„*Convorbiri literare*”, Nr. 2 dela 1 Maiu conține: Wilhelm de Kotzebue, — Lascăr Vioreșcu (trad. de A.) Al. Papadopolu Calimah, — Desrobirea țeranilor în Moldova (fine). Schiller, — Maria Stuart (actul I) trad. metrică de Jacob Negruzzi. Cervantes, — Don Quijote de la Mancha, trad. de S. G. Văgolic (urmare). T. Bobeanu, — *Romanță; Nufărul; Drăguța perdută; De când te-ai dus, (poesii)*. George Vasiliu, — *Lui Emilă (poesii)*. Bibliografia.

„*Candela*” din Cernăuți în Nr. 5 dela 1 Maiu conține: Omiliile s. lui I. Christostom la epistola către Roman (urmare). Epistolele canonice, schimbate între Metropolia primățială din regatul României și Metropolia Bucovinei și Dalmației din incidentul ultime alegeri și instalării a metropolitului primat din Bucuresci. Predică, Trei articuli sêrbesci. O cuvântare rostită la sêrbătorea trei-ierarhî de pâr. Dr. O. Popescu. Cronică Corespondințe.

Din Sêlagiu.

Valea Crasnei, 18 Maiu 1887.

Esamenul copiilor de școlă în Supurul de sus, protopopiatul Șiamșodului.

Domnule Redactor! În 15 l. c. a fost esamenul cu copii de școlă în Supurul de sus, la care esamenul, fiind și eu de față, nu pot a nu face cunoscut rezultatul aceluia on. cetitori ai „Gazetei”, cu atât mai vîrtos, căci eu sunt de convingerea, cumcă recunoscerea meritului, activității desinteresate și a zelului laudabil, stimulează nu numai la împlinirea exactă a datoriilor, ci de multe ori la abnegațiune de sine și la jertfe însemnate, ceea ce pre terenul nostru școlar cultural este foarte de dorit.

Esamenul s'a început la 1 oră p. m. sub presiunea de onoare al d-lui preot din Zalocă *Ion Sonea*, carele a ospitat ca delegat al comisiunii școlastice emise din partea comitetului despărțimentului XI al Asociațiunii transilvane pentru literatura rom. și cultura poporului român, fiind de față d-lă protopop și paroch locală ca director al școlii, *Ion Gală*, d-lă avocat și proprietar din locu *Andrei Cosma* cu soția, d-lă preot-cooperator local *Aug. Osianu* cu soția, d-lă avocat din Cehulă *Silvanie D. Suci*, precum și domnișorele *Alesutianu* din locu și *Cosma* din *Peceiu*, și mare număr de popor din locu.

Numărul copiilor prezenți la esamen în proporțiune cu numărul obligațiilor a fost mic, din cauză, că poporul nostru încă nici acum nu este pe deplin pînă de importanța școlii și de aceea căt se sosesce primăveră, își trimite copii la lucrul câmpului și mai bucurat plătesc glôba pentru absenții, decât să plătesc cu acei bani un servitor și pe copil să-l lase să se lumineze.

Esaminați au fost copii școlari din toate obiectele de învățămînt cuprinse în programa școlii și răspunsurile au fost satisfăcătoare. Cu deosebire au fost foarte bune răspunsurile acelor școlari și școlărițe, cari au cercetat școlă regulată.

Făț cu socotela atât mentală cât și în scris observasem și aci un defect, care pot afirma că este general în școlile noastre române mai de pretutindenea. Acest obiect de mare importanță în viața individuală cât și a unui popor, nu se predă destul de practice.

Partea din urmă a programei a fost ca și un concert de declamări, urmate de poesii cântate.

La declamațiune nu a lipsit nici accentul, nici simțul, ce-l trezește în perorator înțelegerea poeziei, era cântările: „*Latina ginte*”, „*Peneș Curcanul*”, de V. Alesandri, „*Fata lui Gazi Osman*”, „*Măi Tătare*” etc. fură executate cu atata precisiune, dulcătă și entuziasm, încât cei prezenți se află frapați de marele progres ce-l desvoltară copiii în arta declamării și a cântului.

Invățătorul, d-lă *Mich. Bobișiu*, și-a împlinit datoria cum se cade. Dea Dumnezeu să aibă mulți colegi de carieră emulanți.

După finirea esamenului d-lă avocat local *Andr. Cosma* luând cuvîntul vorbi atât copiilor școlari cât și părinților acelor și poporului ce se afla de față despre importanța școlii într'un limbaj înțeles de popor, apoi mulțămî oșpeților, cari onoră cu prezența lor esamenul și împărți câteva cărți ca premie la unii copii mai buni, era unui copil sêrm nu îi dete ca premie o purca de soi foarte bună.

Domna *Cosma* încă dete premie la fete mai bune căt o naframă, er d-lă avocat *D. Suci* din *Cehu* și d-lă *Cosma* au dat câteva premie în bani.

Aceste fapte nu au lipsă de comentariu, căci inșele vorbesc. Recunoscîntă merită deci atât factorii școlari, adevă d-lă protopop *Ioan Gală*, ca director școlari local, cât și d-lă invățător *Mich. Bobișiu*, der merită recunoscîntă și aceia, cari prin premie atrag copii la școlă și îi împintea spre învățatură.

Serbarea națională dela 10 Maiu în Bucuresci.

Estragemul din „*Voința Națională*” următoarele:

Duminecă 21 lovituri de tun trase desu de dimineață anunțau cetățenilor Bucurescenilor o întreită sêrbare națională: a 21 aniversare a suerei pe tron a Domnitorului *Carol I*, a 19 aniversare a proclamării independenței și a 6 aniversare a proclamării regatului.

Țera intră ca și Capitala a sêrbătorit într'un mod strălucit această scumpă și memorabilă zi, care ne reamintesc trei faze importante din istoria patriei. Totu Românul cu iubire de țera lui sêrbătorește și va sêrbători această zi, în care ne-am vădit realizate unele din aspirațiile noastre.

Scumpă trebuie să ne fiă această zi, care ne reamintesc câștigarea Independenței patriei noastre, precum și bravura despre care a dat probe iubite și victorioasă noastră armată, bravură prin care am reușit a încorona pe primul nostru Rege cu corôna de oțel făcută din tunurile de pe câmpul onorei.

De pe la 8 ore încă stradele gemeau de lume. Tote edificiele publice și casele particulare, precum și magazinele erau frumos împodobite cu ghirlande de verdeață, drapele tricolore, covore și șaluri de mar prețuri. Animația cea mai mare domnia pe strade; pe figurile cetățenilor se vedea descria o imensă bucurie și toți erau cuprinși de un entuziasm fără margini.

Dela 9^{1/2} ore armata și școlile începură a se arangia pe strade, dela Palat până la Mitropolia. Curtea Mitropoliei era splendid decorată cu verdeață și drapele tricolore. În mijlocul acestor frumoșe decorațiuni se vede bustul lui *Mihaiu Viteazul*.

O companie din regimentul 7 de linie, cu drapele și musica, era înșirată în curte în fața bisericii, formând garda de onore.

Tunul anunță pornirea cortegiului regal. El se îndreptă spre Mitropolia, precedat și urmat de divizionul de gendarmi călari, comandat de d. maior *A. Fănuță*.

Serviciul divin a fost oficiat cu o pompă deosebită, de cătră I. P. S. S. Mitropolitul Primat, înconjurat de PP. SS. LL. Episcopii de Argeș, Roman, Huși și ală Dunărei de jos, îmbrăcați cu mantilele episcopale și cu mitrele pe cap, și SS. LL. opti arhieriei îmbrăcați de asemenea în haine sacerdotale de mare ceremonie. Era o ceremonie religioasă foarte impunătoare.

După terminarea Te-Deumului, musica intonă imnul național, clopotele dela biserică sunau, er cortegiul plecă escortat de militarii streini, d-nii loc. colonel *Cerutti* și maiorul de Panje, atașat militar pe lângă ambasadele și legațiunile italiană și francesă dela Viena și Bucuresci; căpitan *Schneider*, atașat militar pe lângă legațiunea austro-ungară din Bucuresci, căpitan de artilerie suedes *Westlinger* etc., cari se aflau călari, și de marele stat-major, mergend la Bulevard pentru a primi defilarea școlilor și a armatei.

M. S. Regele purta uniformă de general de diviziă; er M. S. Regina o toaletă care a atras admirațiunea tuturor prin eleganța și frumșetea ei și mai cu sêmă prin faptul, că totu ceea ce purta grațioasă noastră Sverană și care îi șdea admirabil de bine, era numai produsul industriei noastre naționale.

Cortegiul regal ajungend în fața statuei lui *Mihaiu Viteazul*, Regina luă loc în pavilionul anume construit în drepta statuei, er Regele, călare, pe locul dinaintea statuei eroului dela Călugăreni, care pentru această ocaziune era decorată foarte frumos cu verdăță și încongiurată de mai multe piramide construite cu trofee de soldații din geniu.

Regina fu întâmpinată la intrarea în loja regală de înalții d-ni de *Busch*, *Coutouly*, *Tornielli*, ministri plenipotențiar ai Germaniei, Franciei și Italiei, de *Sir Lascelles*, ministru plenipotențiar ală Angliei, de *Keun*, ministru plenipotențiar ală Țerilor de jos, și de alți membri ai corpului diplomatic și de mai mulți înalți demnitari ai statului, cari au asistat la Te-Deum.

La 11 și jum. ore se încep defilarea în ordinea

următoare: Școlile; Ofțerii fără trupă, atât superiori, inferiori cât și asimilați, precum și ofțerii de rezervă de toate gradele din garnisonă; Școlile de aplicație de ofțeri; Școlă de tir de ofțeri; Școlă de ofțeri; Trăgătorii de arme; Bat. 2 de vînători; Reg. 3 și 7 de linie; Reg. 6 și 21 de dorobanți; Reg. 1 de geniu; Reg. 2 și 6 de arilerie; Reg. 2 roșiori; Reg. călărași.

Parada a fost comandată de d. general de divizie *A. Cernat*, comandantul corpului II de linie.

Regele și-a manifestat mulțumirea sa pentru frumoșă și demna ținută a școlilor la această defilare și a constatat progresese ce junimea face în instrucțiunea armelor.

Armata a defilat admirabil de bine, cu totă imbulzela ce era și cu toate că locul era de totu impropriu pentru defilarea unei armate. Ca echipare și ținută toate armele au fost admirate; la defilare, școlă militară și batalionul de vînători au atras cele d'antău admirațiunea mulțimei și a militarilor străini.

După defilarea infanteriei, au defilat și muzicele militare ale trupelor pedestre, avend în capul lor pe d. maior *Hübsch*, inspector general ală muzicelor militare. Muzicele au defilat cântand noul marș compus de d-lă maior *Hübsch*, dedicat d-lui general *Al. Angelescu*.

Mulțimea imensă făcea să răsune aerul de strigăte nesfârșite de: *Trăiască România!*

Totă ziua populația Capitalei a fost în plină mișcare; ea staționa pe stradele principale și împrejurul Palatului sêrbătorind această memorabilă și scumpă zi.

Sera totă Capitala a fost foarte splendid iluminată: focuri de artificii s'au tras la șosea și în Cismigiu de artileristii noștri. Ele au reușit admirabil.

Pe calea Victoriei toate edificiele publice și casele particulare precum și magazinele erau luminate *agiorno*. Piața Episcopiei și piața Teatrului erau foarte frumos iluminate. Din distanță în distanță erau arcuri ridicate și iluminate cu gaz. Până târziu noptea stradele erau îndesate de lume și muzicele cântau pe piețele publice.

La 8 ore toate corporațiile din Capitală cu drapele lor și purtand fie-care membru căt o torță aprinsă în mână au mers, cu musica în cap, la palat, unde au aclamat pe Sveran.

Timpul a favorizat această frumoșă zi care a fost sêrbătorit anul acesta cu o splendor ce nu se pôte uita nicodată.

Diarele din Bucuresci comunică, că la defilarea armatei au fost de față mai mulți ofțeri husari din Brașov.

Ultime sciri.

Petersburg, 11 Maiu. — Generalul *Cernaeff* a adresat o scrisore către „*Novoe Vremja*” în care exprimă opiniunea că Rusia ar face bine d'a lăsa Bulgaria în sôrta ei. Rusia nu mai trebuie să caute la Viena de acum înainte cheile Bosforului, ci la Rin séu la Oder.

SCIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. a Gaz. Trans.)

PARIS, 25 Maiu. — E probabil că se va forma un cabinet *Floquet*.

PETERSBURG, 25 Maiu. — Foile vorbesc despre apropiata sosire aci a lui *Karageorgevici*.

VIENA, 25 Maiu. — Asupra ultimei note a Porții privitoare la rezolvarea crizei bulgare pôte că se va face un schimb de păreri între puteri.

BRUXELLE, 25 Maiu. — Conducătorul mișcării greviste, agitatorul socialist *Dennisseaux*, a fost arestat pe pământ francesu.

DIVERSE.

Un papagal denunțator. — Se scrie din Londra diarului „*L'Indépendance Belge*”: Pôte că are să se judece în curend la Dublin un proces foarte ciudat, ca neîndeplinirea făgădulei de căsătorie. X... un industriaș onest, ală cărui singur defect este că a trecut peste 40 de ani, se logodise acum căt-va timp cu o jună și frumoșă fată din Dublin. Ducend-se acum în urmă la tatăl fiitorei sale soții și bătend la ușa salonului, i se răspunde: Intră! Intră! Cel care îi invitase să între era un papagal și omul nostru, deschiend ușa, dăresce pe juna sa logodnică pe o canapea, ținută de talia de un galant, care n'avea 40 de ani. Și papagalul încep să dea din gât, ca cum ar fi avut conștiință de gluma ce făcuse. X... a stricat logodna pe care o făcuse cu frumoșă jună miss. Dêr dênța se pregătesce a intenta un proces pentru neîndeplinirea făgădulei de căsătorie. X... are să cheme pe papagal ca martor înaintea Tribunalului, pentru a motiva stricarea logodnei și părăsirea proiectului de căsătorie cu frumoșă miss.

Editor: *Iacob Mureșianu*.

Redactor responsabil: *Dr. Aurel Mureșianu*.

Cursul la bursa de Viena din 23 Maiu st. n. 1887.

Table with financial data for the Vienna stock exchange, including interest rates and bond prices.

Bursa de Bucuresti.

Cota oficiala dela 9 Maiu st. v. 1887.

Table with financial data for the Bucharest stock exchange, including interest rates and bond prices.

Cursulu pietei Brasov

din 24 Maiu st. n. 1887

Table with market data for the Brasov market, including prices for various goods and currencies.

„Noutati pentru sezonul de vara!”

Toilete pentru mirese, promenada si casa se confectioneaza la

Kovasznoi & Keresztesi

Grand Magazin de mode si confectioni pentru dame Brasov (Piata mare.)

Unde a sosit de curand in mare alegere cele mai noue materii de lana pentru rochii, fabricate indigene si straine.

Chifonuri de Benedict Schroll, Siringu, Juliet si Gradl. Pandarii de bumbac americane in tote latimile.

Mostre se trimittu la cerere gratis si franco.

Concursu.

Din partea directiunii constituantului „Institutu de creditu si de economii, „Silvania“ se escie concursu la postul de casaru cu 400 fl. v. a. si la postul de comptabilu cu 500 fl. v. a. plata anualu.

Atatu cassarulu, catu si comptabilulu se voru alege deocamdata interimalu; voru ave a-si ocupa postul la 1-ma Augustu a. c. si voru fi datori a depune cautiune in duplulu plaii anuale.

Concurentii voru ave in cererea de concursu a-si proba calificatiunea teoreticu si practicacu; voru produce si atestatele despre serviciulu de pana aci.

La postul de comptabilu va pute fi alesu si individu, care in lipsa de atestatu de calificatiune se va obliga, ca pana la 1-ma Augustu a. c. va produce atestatu de calificatiune in comptabilitate dela institutul de creditu si economii „Albina.“

Cererele de concursu instruite suntu a se trimite pana la 10 Iunie a. c. la adresa constituantului „Institutulu de creditu si de economii „Silvania“ in Simleulu Silvaniei (Szilagy Somlyo).

Simleulu Silvaniei, 20 Maiu 1887.

Pentru directiune:

Adreiu Cosma, directoru esecutivu.

Mersulu trenuriloru

Valabilu dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia Predealu-Budapesta si pe linia Teiusu-Aradu-Budapesta a calei ferate orientale de statu reg. ung.

Large table with train schedules for various routes including Predeal-Budapest, Teius-Arad-Budapest, and Timisoara-Arad. Includes columns for train types, departure times, and destinations.

Nota: Orele de nopte suntu cele dintre liniile grose.